

IBRIS

We know
books

JERRY SPINELLI (n. 1941, Norristown, Pennsylvania) este autorul a numeroase cărți pentru adolescenți, dintre care cele mai celebre sunt *Magee, zis Maniacul (Maniac Magee)*, premiată în 1990 cu prestigioasa Medalie Newbery, *Copila-Stea* (Editura Arthur, 2016) și *Wringer*, care a primit Newbery Honor în 1997.

Când era mic, Jerry Spinelli își dorea să devină cowboy sau jucător de baseball în celebra echipă New York Yankees. În liceu a făcut parte din Liga Mică de baseball, însă a abandonat ulterior și a devenit scriitor. Din întâmplare. Dar Jerry Spinelli are o vorbă: „Viața e plină de întâmplări fericite“.

JERRY SPINELLI

Magee, zis Maniacul

Traducere din engleză și note
de Tatiana Dragomir

Ediția a II-a

arthur

1

De fapt, Magee, zis Maniacul, nu s-a născut într-o groapă de gunoi. S-a născut într-o casă, o casă destul de obișnuită, exact pe celălalt mal al râului, în Bridgeport. Și a avut și el părinți ca toată lumea, o mamă și un tată.

Dar asta nu pentru mult timp.

Într-o zi, părinții lui l-au lăsat în grija unei babysitter și au urcat în tramvaiul P & W¹ ca să vină în oraș. Mai târziu, întorcându-se spre casă, se aflau în tramvaiul P & W care a făcut accidentul ăla de pomină, din cauza vatmanului care era beat și a încercat să traverseze estacada înaltă de peste râul Schuylkill cu aproape o sută de kilometri la oră, și toți oamenii din tramvai au fost aruncați în apă.

Și așa s-a făcut că Maniacul a rămas orfan. Avea doar trei ani.

Desigur, pentru exactitatea relatării trebuie să mai spunem că pe vremea aceea încă nu îl chema Maniacul, ci doar Jeffrey. Jeffrey Lionel Magee.

¹ P & W – Philadelphia and Western Railroad, companie de transport feroviar interurban înființată în anul 1902, care asigura legătura între orașul american Philadelphia și localitățile învecinate.

Micul Jeffrey a fost luat în grijă de cele mai apropiate rude ale lui, mătușa Dot și unchiul Dan, care locuiau în Hollidaysburg, în partea de vest a statului Pennsylvania.

Mătușa Dot și unchiul Dan nu se puteau suferi unul pe celălalt, dar, fiindcă erau catolici foarte stricți, nu voiau să divorțeze. Când a sosit Jeffrey în casa lor, deja nu-și mai vorbeau deloc și nu mai împărțeau nimic unul cu celălalt.

Curând toate lucrurile din casă erau în dublu exemplar: două băi, două televizoare, două frigidere, două prăjitoare de pâine. Și dacă ar fi fost cu puțință, unchiul și mătușa ar fi preferat să aibă și doi Jeffrey. Însă, întrucât nu aveau decât unul singur, îl împărțeau cum puteau și ei. De exemplu, Jeffrey lua cina cu mătușa Dot luna, cu unchiul Dan marțea și așa mai departe. Și tot așa timp de opt ani.

Apoi veni seara seratei muzicale de primăvară de la școala unde învăța Jeffrey. Băiatul cânta în cor. Cum urma să se țină un singur spectacol, iar școala avea o singură sală de festivități, mătușa Dot și unchiul Dan fură nevoiți să meargă împreună la eveniment. Însă mătușa Dot ședea într-o parte a sălii, iar unchiul Dan în cealaltă.

E posibil ca Jeffrey să fi început să zbiere chiar de la începutul cântecului, care se numea *Vorbiți cu animalele*, dar nimeni nu băgă de seamă, pentru că vocea îi era acoperită de glasurile celorlalți copii. Însă atunci când se termină cântecul, Jeffrey tot mai zbiera, roșu-stacojiu la față și cu gâtul umflat. Întors cu fața spre coriști, dirijorul încremeni cu brațele ridicate. Expresia de pe chipurile oamenilor din public începu să se schimbe. Unii, crezând

că zbieretul puștiului face parte din spectacol, că poate imita vreun animal mai ciudat, începură să chicotească pe-nfundate. Dar mai apoi toți se opriră din râs și începură să-și întoarcă ochii și capetele, fiindcă de-acum toată lumea își dădea seama că asta nu făcea parte nici-decum din spectacol și că micul Jeffrey n-ar fi trebuit să se afle acolo, cocoțat pe podium, arătând cu mâna înspre unchiul și mătușa lui și răcnind din toți răunchii, din mijlocul corului:

— Vorbiți, vorbiți, vă rog! Vorbiți! Vorbiți! Vorbiți!

În momentul respectiv nimeni nu știa asta, dar acela a fost zbieretul de naștere a unei legende.

Și de-acolo a început și povestea cu alergatul. Din trei pași, Jeffrey sări jos de pe podium (fetele îmbrăcate în rochii pastelate țipară, dirijorul se năpusti înainte), dintr-un salt coborî de pe scenă și apoi, pe ușa laterală, ieși în întunericul înstelat, parfumat, mirosind a cea-pa-ciorii.

După întâmplarea aceasta, Jeffrey nu s-a mai întors niciodată în casa cu două prăjitoare de pâine. Și nici la școală nu s-a mai întors niciodată.

2

Toată lumea știe că Magee, zis Maniacul (pe vremea aceea încă numit Jeffrey), a pornit din Hollidaysburg și s-a oprit în Two Mills. Întrebarea este însă: de ce i-a luat atâta timp? Și ce a făcut el pe drum până aici?

Sigur, trei sute de kilometri e ceva cale, nu glumă, mai ales când mergi pe jos, dar Maniacului i-a trebuit un an întreg ca să facă drumul ăsta, cu vreo cincizeci și una de săptămâni mai mult decât ar fi avut nevoie de fapt, având în vedere cât de repede alerga încă de pe-atunci.

Legenda nu ne oferă răspunsuri la aceste întrebări. Din acest motiv, perioada respectivă este cunoscută sub numele de „anul pierdut“.

Și se mai pune o întrebare: De ce a rămas aici? De ce tocmai în Two Mills?

Desigur, cea mai la îndemână explicație ar fi că exact de cealaltă parte a râului Schuylkill se află Bridgeport, locul în care se născuse. Totuși, existau și alte teorii. Unii spun că pur și simplu obosise de atâta alergat când a ajuns aici. Alții spun că s-a oprit pentru prăjiturile Krim-pets cu caramel din zahăr brun. În sfârșit, alții spun că, de fapt, avea de gând doar să facă un popas în Two Mills,

dar s-a bucurat așa de tare că și-a făcut în sfârșit un prieten, încât a rămas aici.

Dacă stați să plecați urechea la toți cei care pretind că l-au văzut pe Jeffrey Magee, zis Maniacul, în prima zi pe care a petrecut-o aici, veți ajunge la concluzia că probabil la intrarea în oraș era așteptat de vreo zece mii de persoane și de un întreg convoi de mașini de pompieri. Dar să nu credeți una ca asta. De văzut cu adevărat l-au văzut doar vreo câteva persoane, și iată cu ce imagine au rămas în minte: un băiețel neîngrijit care alerga spre ei, cu tălpile adidașilor aproape dezlipite și clămpănind ca limbile unor câini de fiecare dată când se desprindeau de asfalt.

Dar ceea ce într-adevăr le-a rămas în memorie în toți acești ani a fost nu ceea ce au văzut, ci ceea ce au auzit. Când trecea pe lângă ei, Magee spunea „Bună!“, apoi se îndepărta. Oamenii se opreau, clipeau, se întorceau înapoi și priveau lung după el, întrebându-se: „Oare îl cunosc pe puștiul ăsta?“ Fiindcă nimeni nu saluta așa, din senin, persoane pe care nu le cunoștea.

3

Cât despre prima persoană care într-adevăr s-a oprit să stea de vorbă cu Maniacul, aceea a fost Amanda Beale. Și totul s-a întâmplat dintr-o greșeală.

Era cam opt dimineața, iar Amanda se îndrepta spre școală, la fel ca alte sute de copii din oraș. Ceea ce o deosebea pe Amanda de ceilalți era faptul că în mână ducea un geamantan. Asta fu ceea ce îi atrase atenția Maniacului asupra ei. Își imaginează pe dată că și ea fugea de acasă, ca și el, așa că se opri și-i spuse:

— Bună!

Amanda îl privi bănuitoare. Cine să fie băiatul acesta alb, străin? Și ce căuta în East End, unde aproape toți copiii erau negri? Și mai ales de ce o salutase?

Dar Amanda Beale era prietenoasă din fire, așa că se opri și spuse și ea:

— Bună!

— Și tu ai plecat de acasă? o întrebă Jeffrey.

— Hă? făcu Amanda.

Jeffrey arată cu degetul spre geamantanul ei.

Amanda se încruntă și rămase o clipă pe gânduri, după care izbucni în râs. Și râse așa de tare, cât pe-aci

să-și piardă echilibrul. Așa că puse jos servieta și se așeză pe ea să poată râde în voie. Când în sfârșit fu în stare să vorbească din nou, spuse:

— Nu, n-am plecat de acasă. Doar mă duc la școală.

Și observând nedumerirea de pe chipul băiatului, se ridică de pe servietă și o deschise chiar acolo, pe trotuar.

Jeffrey pufni:

— Cărți!

Da, da, erau chiar cărți! Ambele compartimente ale geamantanului erau înțesate de cărți. Zeci de cărți, mult mai multe decât i-ar fi trebuit unui elev pentru lecții.

Jeffrey se lăasă în genunchi. El, Amanda și geamantanul arătau ca un bolovan în mijlocul unui pârau. Prin stânga și prin dreapta lor curgea râul de școlari. Băiatul își înclina capul când într-o parte, când în cealaltă, și citea titlurile. Ridica volumele de deasupra ca să le vadă pe cele de dedesubt. Erau cărți de beletristică, dar și cărți cu întâmplări adevărate, romane polițiste, cărți din care puteai învăța cum să-ți faci prieteni, cărți de știință pentru copii, cărți despre cum să faci anumite lucruri, altele despre cum să nu faci alte lucruri și cărți despre copii obișnuiți, iar la fund de tot era un volum dintr-o enciclopedie, dar numai litera A.

— Asta-i biblioteca mea, spuse Amanda Beale mândră. Cineva îi strigă:

— Ai să întârzi la școală, fetițo!

Amanda ridică privirea. Strada era acum aproape goală. Închise geamantanul cu zgomot și începu să-l târască după ea. Jeffrey îi luă geamantanul din mână.

— Ți-l duc eu.

Amanda făcu ochii mari. Ezită, apoi îi smulse geamantanul din mână.

- Tu cine ești? întrebă ea.
- Jeffrey Magee.
- De unde ești? Din West End?
- Nu.

Se zgâi la el o vreme. Privirile îi căzură apoi pe adidașii lui cu tălpile aproape dezlipite. Pe vremea aceea orașul era împărțit în două. În East End erau numai negri, iar în West End locuiau albi.

- Știu că nu ești din East End.
 - Sunt din Bridgeport.
 - Bridgeport? Ăla de colo? *Acel* Bridgeport?
 - Îhî!
 - Bun, și de ce nu te afli acolo atunci?
 - Sunt de acolo, dar nu stau acolo.
 - Grozav! Și atunci unde locuiești?
- Jeffrey privi de jur împrejur.
- Nu știu... poate... aici?
 - *Poate?*

Amanda clătină din cap și chicoti:

— *Poate* ai face mai bine să-i întrebi pe mama și pe tatăl tău dacă locuiești aici sau nu.

Apoi grăbi pasul. Jeffrey rămase în urmă pentru o secundă, apoi o ajunse din nou.

— De ce cari toate cărțile astea cu tine la școală?

Și Amanda îi spuse. Îi povesti că are un frățior și o surioară cărora le place să mângâiească orice bucățică de hârtie pe care pun mâna, fie că hârtia e tipărită, fie că nu. Și îi spuse și despre câinele ei, Ham-ham, care ronțăie tot ce

prinde. Țsta era motivul, îi spuse, pentru care în fiecare zi trebuia să-și care toată biblioteca până la școală și înapoi.

Clopoțelul sună pentru prima oară, iar școala era încă la o stradă distanță. Amanda o luă la fugă. Jeffrey o luă la fugă și el.

- Îmi dai și mie o carte? întrebă băiatul.
- Dar sunt cărțile mele! spuse Amanda.
- Numai să o citesc. Împrumut.
- Nu.

— Te rog! Cum te cheamă?

— Amanda.

— Te rog, Amanda! Orice carte. Dă-mi-o pe cea mai mică.

— Nu am timp acum. N-am să mă opresc să deschid încă o dată geamantanul. Lasă-mă-n pace!

El se opri:

— Amanda!

Ea mai făcu câțiva pași, apoi se opri, se întoarse și aruncă o privire băiatului. Ce fel de copil era ăsta? Murdar, cu tricoul jerpelit. De ce nu mergea înapoi acolo, la el, în Bridgeport sau în West End? Să se ia de o fată albă de pe-acolo. Și ea de ce încremenise așa?

— Și dacă îți dau o carte împrumut? Cum am s-o recuperez, ai?

— Am să ți-o aduc eu înapoi. Pe cuvânt! Am s-o aduc chiar dacă ăsta va fi ultimul lucru pe care am să-l fac. Unde locuiești?

— Strada Sycamore numărul 728. Dar nu poți să vii la mine *acasă*. Nici măcar n-ai voie să fii *aici*.

În clipa aceea clopotelul sună pentru a doua oară. Amanda scoase un țipăt, se întoarse pe loc și o luă la goană.

— Amanda!

Fata se opri și se întoarse.

— Offff! bâzâi ea.

Scoase la repezeală o carte din geamantan, i-o azvârli lui Jeffrey („Poftim!“) și dădu buzna pe ușa școlii.

Cartea zbură spre Jeffrey, fluturând ca o rață rănită și căzu la picioarele lui. Era o poveste despre Cruciada copiilor. Jeffrey o ridică de pe jos. În ziua aceea, Amanda Beale întârzie la ore pentru prima și singura dată în viața ei.

4

Jeffrey își mai făcu apariția de trei ori în acea primă zi.

Prima oară pe unul dintre terenurile de sport ale liceului, în timpul orei de educație fizică a clasei a unsprezecea. Majoritatea elevilor jucau fotbal european; vreo doisprezece dintre ei însă jucau fotbal american, fiindcă făceau parte din echipa liceului, iar profesorul de educație fizică era chiar antrenorul lor. Vedeta echipei, mijlocășul coordonator de joc Brian Denehy, ridică brațul și pasă mingea până la linia de 60 de yarzi, înspre James Down, poreclit James „Hands“ Down¹, coechipierul lui preferat, care trebuia să prindă mingea și care tocmai se-nvârtea de colo colo de-a lungul liniei de margine.

Dar mingea nu mai ajunse la Hands. Căci tocmai când era pe punctul de a poposi între mânușile lui maro, mari și primitive, mingea dispăru. Revenindu-și din șoc, Hands zări un puști croindu-și drum printre jucătorii din echipa școlii în cealaltă parte a terenului. Nimeni

¹ Porecla acestui personaj, *Hands* (în limba engleză, „mâini“), împreună cu numele lui de familie, *Down*, formează o expresie care s-ar traduce „cu ușurință, fără prea mare efort“ sau „fără îndoială“.

nu reuși să-l atingă nici măcar cu un deget. Puștiul se îndreptă spre terenul de fotbal european, apoi se întoarse și lovi mingea cu piciorul. Mingea făcu cale întoarsă, trecând pe deasupra capetelor elevilor, rotindu-se în spirală mai perfect decât orice pasă pe care o dăduse Brian Denehy în viața lui, și ateriză drept în mâinile lui Hands Down, care, încă uluit, rămăsese cu brațele întinse. După care puștiul străin o luă din loc în goană.

Și se mai întâmplă un lucru, ceva ce toți văzuseră, dar nimănui nu-i veni să creadă până când, după ore, băieții compară ceea ce observase fiecare în ziua aceea. Și anume că până la acea pasă cu piciorul puștiul făcuse totul cu o singură mână. Așa trebuie să fi fost, fiindcă în cealaltă mână ținea o carte.

5

În aceeași zi, ceva mai târziu, se stârni mare zarvă în West End. Mai precis pe strada Oriole, la numărul 803. Și mai precis, în curtea din spate a casei de pe strada Oriole numărul 803.

Firește, era vorba despre adresa la care se afla casa domnului Finsterwald, un loc cu o reputație foarte proastă. Copiii se fereau de casa lui Finsterwald așa cum bătrânii se feresc de matineele de sâmbătă, la doi dolari filmul. Dar ce s-ar fi putut întâmpla dacă totuși un copil s-ar fi apropiat de casa aceea? La întrebarea asta era mai bine să nici nu cauți să răspunzi. Este suficient să spunem că, până în ziua de astăzi, când se mai întâmplă ca prin oraș să fie văzut umblând cu pași târșâiți vreun biet nefericit, vreun ins din acela zdrențăros, cu degetele pătate de nicotină, imediat începe să umble vorba că omul acela ar fi fost cândva un copil inteligent, fericit, normal, însă a avut ghinionul de a pune piciorul din greșeală pe proprietatea lui Finsterwald.

Așadar, dacă țineai la viața ta, nu alergai niciodată după vreo mingea până în curtea din spate a lui Finsterwald. Curtea aceasta era un adevărat cimitir de mingi de

tenis, de baseball și de fotbal, dar și de discuri zburătoare Frisbee, aeromodele și bumeranguri eșuate.

Așa se făcea și că treptele din fața casei lui Finsterwald erau singurele trepte din oraș pe care nu se așeza nimeni niciodată.

Și tot din acest motiv niciun copil nu ar fi acceptat să ducă ziare la adresa lui Finsterwald.

Nici să curățe zăpada de pe trotuarul din fața casei lui chiar de i s-ar fi oferit un milion de dolari.

Așadar, era într-o după-amiază, târziu, când din curtea lui Finsterwald se auziră urlete. Cine strigase? Ce? De ce?

Cel care urla așa era un băiat al cărui nume nu-l mai știe nimeni astăzi, căci din ziua aceea el dispăru cu totul din paginile istoriei. Credem că avea vreo zece ani. Hai să-i spunem Arnold Jones.

Cineva îl ținea pe Arnold Jones ridicat în aer, chiar deasupra gardului lui Finsterwald. Iar cei care îl țineau așa erau trei sau patru băieți de liceu. Acesta era unul dintre lucrurile pe care le făceau doar așa, de distracție. Se pare că atât Arnold Jones, cât și băieții de liceu uitaseră una dintre cele mai importante reguli de supraviețuire în West End, și anume că orice ai fi făcut, trebuia să te asiguri că nu te apropii niciodată de casa lui Finsterwald.

Așadar, iată-l pe Arnold Jones, ținut în aer de ceilalți băieți, dând din mâini și din picioare și răcnind ca și când ar fi urmat să fie azvârlit de viu de pe vârful unei piramide aztece ca ofrandă pentru zei.

— Nu! Nu! Vă rog! îi implora el. *Vă roooooooooooooog!*

Așa că, firește, îi dădură drumul. Chiar așa, băieții aceia îl azvârliră în curtea lui Finsterwald, după care

se dădură îndărăt. Acum nu mai râdeau, doar priveau. Scrutară ușa din spate a casei, ferestrele, stuurile vopsite în verde-închis.

Cât despre Arnold Jones, din clipa în care aterizase pe pământ, rămase fără grai. Apoi se ridică în genunchi, aplecat de spinare, chircit, cu ochii țintă la ușa din spate și la clanța ușii. Paralizase de frică exact ca un șoarece în fața unui piton care se pregătește să-l înghită.

După câteva clipe de liniște, în care nici respirația nu se auzise, unuia dintre liceeni i se păru că aude ceva. Spuse în șoaptă:

— Ia ascultați!

Un alt băiat auzi și el ceva. Era un sunet slab, abia perceptibil. Un zăngănit. Un păcănit. Un țcănit. Iar sunetul tot creștea și creștea. Era un clănțănit de dinți. Dinții lui Arnold Jones clănțăneau, de parcă era răpăitul unei tobe. Pe urmă, ca și când numai gura lui Arnold n-ar fi fost de ajuns ca să cuprindă clănțănitul acela, tot trupul băiatului începu să trepideze. Întâi fu tremur ușor, ca o vibrație, apoi o zgâlțâială și în sfârșit începu să se zguduie de parcă fiecare oscior s-ar fi luptat să-i iasă din corp. Unul dintre băieții de liceu țipă:

— A făcut finsterwaldită*!

— Da! Chiar așa! strigară ceilalți și rămaseră pe loc chiuind și bătând din palme.

După ani de zile de la incident, fiecare dintre acei liceeni are o altă versiune despre ce s-a întâmplat mai

* finsterwaldită, *finsterwaldite*, s.f. [în Two Mills, Pennsylvania, West End] - boală manifestată prin tremurături violente ale corpului, în special ale extremităților (brațe și picioare). (N. a.)

departe. Unul spune că un băiat străin a apărut din senin și a sărit peste gard, dar fără să se sprijine de gard nici măcar cu o mână. Altul zice că puștiul a deschis pur și simplu poarta din spate și a intrat în curte. Altul jură că a fost un miraj, un soi de halucinație, provocată probabil de emanațiile negative care înconjurau casa de pe strada Oriole numărul 803.

Dar, oricum s-ar fi petrecut faptele în realitate, toți au văzut aceeași persoană: un puști nu cu mult mai mare decât Arnold Jones, jerpelit, cu tălpile adidașilor clămpănind și cu o carte într-o mână. Toți l-au văzut apropiindu-se de Arnold și toți l-au văzut pe Arnold ridicând privirea spre el și apoi căzând leșinat. Finsterwaldita de care suferea Arnold era așa de gravă, încât trupul lui continuase să tremure un pic și după ce băiatul leșinase.

Puștiul acela apărut ca o fantomă, acel bun samaritan, îi îndesă lui Arnold cartea între dinți, se aplecă asupra lui, îi ridică trupul fără vlagă și-l căără de-acolo pe umăr, ca pe un sac de făină. Din păcate însă, locul în care alege să-l pună jos pe Arnold nu era cu nimic mai bun decât curtea. Și anume îl puse pe scările din fața casei lui Finsterwald. Când Arnold își reveni în simțiri și descoperi unde se află, o zbughi din locul acela ca o muscă din fața pliciului.

Părăsind stupefiați scena incidentului, cei trei adolescenți aruncară o privire în urmă și văzură cum băiatul acela – grozav puștiul, într-adevăr! – se întinse pe treptele pe care nimeni nu îndrăznea să se așeze, deschise cartea și începu să citească.

6

Cam o oră mai târziu, doamna Valerie Pickwell deschise larg ușa de plasă din spatele casei ei, se postă pe trepte și începu să fluiera.

Fluieratul doamnei Pickwell era unul dintre cele mai grozave din toate timpurile. În felul acesta, doamna Pickwell reușea în fiecare seară să-și cheme la cină absolut toți copiii. Niciunul n-a întârziat vreodată la masă. Iar asta e un record care probabil nu va fi bătut niciodată. Doamna Pickwell nu fluiera tare. Fluieratul ei nu-ți zgâria timpanele. Era un fluierat simplu, dar pe două note, una înaltă și una joasă. Celor care nu făceau parte din familie nu li s-ar fi părut un sunet chiar așa de special, dar pentru urechile copiilor familiei Pickwell era magic. Cumva avea puterea de a se strecura printre toate zgomotele obișnuite ale orașului în jurul orei cinci după-amiaza și își atingea țintele fără greș.

Așadar, de pe maidan, de la pârâu, de pe șinele de cale ferată, de pe Dealul Roșu, de peste tot, copiii familiei Pickwell, toți zece, veneau fuguța la cină. Pe lângă ei mai erau cei doi părinți, bebelușul, Didi, bunica și bunicul Pickwell, străbunica Pickwell și un șofer de taxi nevoias